

AQ-1130

Seat No. _____

M. A. (Part - I) (Non CBCS) Examination

March / April – 2016

Sanskrit : Paper - II

(Grammar & Linguistics) (Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- ૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર સૂત્રો સ્પષ્ટ સમજાવો : ૨૦
- 1 Explain fully any four of the following Sutras : 20
- (૧) હલન્ત્યમ્ – ૧/૩/૩ ॥
- (૨) મુખનાસિકાવચનોઽનુનાસિકઃ – ૧/૧/૮ ॥
- (૩) પૂર્વત્રાસિદ્ધમ્ – ૮/૨/૧ ॥
- (૪) સાધકતમં કરણમ્ – ૧/૪/૪૨ ॥
- (૫) અપાદાને પચ્ચમી – ૩/૩/૨૮ ॥
- (૬) ષષ્ઠી સ્થાને યોત્રા – ૧/૧/૪૯ ॥
- (૭) સ્વરિતેનાઽધિકારઃ – ૧/૩/૧૧ ॥
- (૮) આધારોઽધિકરણમ્ – ૧/૪/૪૫ ॥
- ૨ દ્વિતીયા અથવા ચતુર્થી વિભક્તિના ઉપયોગોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૫
- 2 Explain in detail the uses of દ્વિતીયા or ચતુર્થી વિભક્તિઃ. 15
- ૩ (અ) કોઈ પણ બે વિધાનો સંદર્ભ સહિત સમજાવો : ૧૦
- 3 (a) Explain with reference to the context any two of the following : 10
- (૧) વર્ણનામ્ અતિશયિતઃ સંનિધિઃ સંહિતાસંસઃસ્યાત્ ।
- (૨) યત્લઃ દ્વિધા-આખ્યન્તરઃ બાહ્યઃ ચ ।
- (૩) ઉપપદ વિભક્તેઃ કારકવિભક્તિર્બલીયસી ।
- (૪) અશિષ્ટ વ્યવહારે ‘દાણઃ’ પ્રયોગે ‘ચતુર્થી’ – અર્થે તૃતીયા ।

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૫
(b) Write short notes on any three of the following : 15

- (૧) મુનિત્રયમ્ ।
(૨) શિવસૂત્રાણિ ।
(૩) વિભાષા ।
(૪) પ્રાતિપદિકાર્થઃ ।
(૫) અપવર્ગઃ ।
(૬) હ્રસ્વ-દીર્ઘ-પ્લુતાઃ ।

- ૪ વાક્ય એટલે શું ? તેના પ્રકારો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૨૦
4 What is a Sentence ? Explain with illustrations the kinds of it. 20

અથવા / OR

- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૨૦
4 Write short notes : (any two) 20
(૧) વાક્યાર્થસ્ય ઉદ્ભાવક કારણાણાનિ ।
(૨) વાક્યના અવયવો
(2) Parts of Sentence.
(૩) વાક્યના બંધારણમાં થતાં પરિવર્તનનાં કારણો
(3) Reasons of transformation in the structure of a sentence.

- ૫ અર્થબોધ કે સંકેતગ્રહણ થવાના સાધનો વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૨૦
5 Discuss in detail the sadhan of અર્થબોધઃ of સંકેતગ્રહણમ્ । 20

અથવા / OR

- ૫ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૨૦
5 Write short notes : (any two) 20
(૧) અર્થબોધના પ્રતિકૂળ કારણો
(1) Adverse reasons of knowledge of meaning.
(૨) શબ્દાર્થસ્ય અનેકતા એવં અર્થનિર્ણયઃ ।
(૩) અર્થપરિવર્તનની દિશાઓ.
(3) Directions of change in meaning.